

Підсумовуючи вище викладене, варто наголосити на тому, що договір оренди землі являє собою двосторонній цивільно-правовий договір, відповідно до якого обидві сторони набувають певних обов'язків: орендодавець – передати у володіння і користування іншій стороні земельну ділянку на певний строк на платній основі, а орендар – використовувати землю, не порушуючи при цьому умов укладеного в письмовій формі договору та вимог земельного законодавства.

Література

1. Про оренду землі : Закон від 06.10.1998 № 161-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 46-47. – Ст. 280.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
3. Долинська М.С. Договір оренди землі: поняття, зміст та особливості нотаріального посвідчення / М. С. Волинська // Митна справа. – 2012. – № 4. – С. 223-229.

УДК 349.41 (043.2)

Корнєв Ю.В.,
к.ю.н., доцент,
Трохіна Д.Д.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАСАД ДОБРОСУСІДСТВА У ЗЕМЕЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Запровадження у вітчизняне земельне право інституту добросусідства має важливе значення для регулювання відносин між власниками (користувачами) земельних ділянок, оскільки положення даного інституту спрямовані на вирішення актуальної в усі часи проблеми – погодження та захисту інтересів власників (користувачів) земельних ділянок, що межують між собою, врегулювання протиріч, які виникають при здійсненні прав на своє майно. Правила добросусідства, які закріплені у Главі 17 чинного Земельного кодексу України, таким чином, стосуються "сусідніх" землевласників та землекористувачів, тобто всіх, чия діяльність може справити негативний вплив на інші земельні ділянки.

Слід зазначити, що на практиці досить часто виникають проблеми при реалізації засад добросусідства, що закріплені у ст. 103-109 Земельного кодексу. Так, найчастіше виникають спори із приводу встановлення та погодження меж між земельними ділянками землевласників (землекористувачів).

Межові спори між сусідами досить поширені і складні у вирішенні, особливо коли вони виникають між громадянами із приводу меж земельної ділянки до її приватизації у процесі виготовлення землепорядної документації, до одержання правовстановлюючих документів на землю тощо. Правила добросусідства щодо спільних меж між сусідніми земельними ділянками передбачені у ст. 106 Земельного кодексу, відповідно до якої власник земельної ділянки має право вимагати від власника сусідньої земельної ділянки сприяння встановленню твердих меж, а також відновленню межових знаків у випадках, коли вони зникли, перемістились або стали невиразними. Проте на практиці дуже часто виникають проблемні ситуації, коли сусід відмовляється узгодити межі земельної ділянки або взагалі місце його перебування невідоме. Як наслідок – відмова в погодженні меж земельної ділянки може перешкодити іншій особі (сусіду) в оформленні прав на неї [2, с. 96].

В таких випадках особа, яка зацікавлена у вирішенні земельного спору, має право звернутися із заявою щодо неможливості узгодити межі земельної ділянки в натурі у зв'язку з відсутністю суміжних землекористувачів, ненадання ними згоди на погодження чи з інших причин до відповідного державного органу. Як зазначено у ст. 158 Земельного кодексу, земельні спори вирішуються судами, органами місцевого самоврядування та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин. Органи місцевого самоврядування вирішують земельні спори в межах населених пунктів щодо меж земельних ділянок, які перебувають у власності і користуванні громадян, та дотримання громадянами правил добросусідства. Такими органами місцевого самоврядування, до повноважень яких належить вирішення земельних спорів, визначені виконавчі органи сільських, селищних, міських рад (ч. 1 ст. 33 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні").

Однією із головних проблем при вирішенні земельного спору виконавчими органами сільських, селищних, міських рад є те, що в разі прийняття ними позитивного рішення, воно не є остаточним, немає ме-

ханізму його примусового виконання, тобто висновок з питань землекористування має рекомендаційний, а не імперативний характер [3].

Якщо розгляд земельного спору відповідним органом місцевого самоврядування не приніс позитивного результату, то особа має право звернутися до суду. Так, відповідно до п. 4 Постанови Пленуму Верховного Суду України "Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ", суди розглядають справи за спорами про межі земельних ділянок, що перебувають у власності чи користуванні громадян-заявників, які не погоджуються з рішенням органу місцевого самоврядування. Зазначені спори підлягають розгляду місцевими судами незалежно від того, розглядалися вони попередньо органом місцевого самоврядування чи ні. Рішення цих органів щодо такого спору не може бути підставою для відмови в прийнятті заяви чи для закриття провадження в порушеній справі. Також, відповідно до пункту 7 Постанови, за заявою сторони, що не погоджується з рішенням органу місцевого самоврядування щодо земельного спору, суд перевіряє правильність цього рішення та вирішує спір по суті.

Різні судові органи по-різному тлумачать фразу "вирішення спору по суті": як перегляд рішення органу місцевого самоврядування і винесення свого рішення із цього приводу, так і лише перевірку такого рішення на відповідність чинному законодавству. Ні земельне законодавство, ні Пленум Верховного Суду України роз'яснень з цього приводу не дає, що спричиняє своєрідне та неоднакове застосування судами норм земельного законодавства.

Як висновок, слід сказати, що на сьогоднішній день механізм реалізації засад добросусідства недосконалий. У судовій практиці спори сусідів із приводу меж земельної ділянки зустрічаються досить часто. Суди неохоче вирішують такі спори, як результат – судові рішення саму проблему не вирішують, а навпаки її створюють. Зазначене, як правило, пов'язане з недосконалістю земельного законодавства, свавіллям органів місцевої влади, а також рядом інших причин, таких як неефективна робота земельних органів.

Література

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III // Офіційний вісник України. – 2001. – № 46. – Ст. 2038.

2. Мироненко І. В. Поняття та зміст відносин добросусідства / І. В. Мироненко // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 11. – С. 95-98.

3. Петренко В. Ю. Приватизація земельних ділянок: окремі проблеми / В. Ю. Петренко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/10_DN_2012/Pravo/7_106341.doc.htm.

4. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 16.04.2004 № 7 // Вісник Верховного Суду України. – 2004. – № 6. – Ст. 22.

УДК 341.229 (043.2)

Лукановський Д.А.,
студент,

Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Малярчук Н.В., к.ю.н.

КОСМІЧНЕ СМІТТЯ

Космічне сміття – некеровані об'єкти антропогенного походження, що літають навколо Землі та в меншій мірі інших планет і Сонця. Кількість космічних уламків на навколосонячній орбіті зростає з року в рік, а ніяких конструктивних рішень цієї проблеми не пропонується.

Відпрацьовані ступені ракет, супутники що зійшли з орбіт та загублені космонавтами інструменти – лише мала частка того сміття, що у недалекому майбутньому може поставити під загрозу саму можливість космічних польотів. Зіткнення російського та американського супутників 10 лютого 2009 року може виявитися лише верхівкою айсберга майбутніх проблем.

В 2004 р. в Японії було встановлено перший в світі радар, покликаний стежити за переміщенням космічного сміття. Радар розташований на вершині однієї з гір в провінції Окайама. Створення радара коштувало 2 млрд. ієн, ці гроші були виділені Міністерством науки, технологій та освіти. Радар здатний одночасно відстежувати рух до 10 об'єктів, розташованих в 600 км від Землі. Дистанційне керування приладом здійснюється з Космічного центру в місті Тсукуба.

Швидко зростаюча кількість космічних об'єктів у космічному просторі вже хвилює не тільки дослідницькі установи, а й приватні організації, оскільки все більше заважає як першим в їх наукових дослідженнях, так і другим в ході здійснення комерційних проектів в космосі.